

CLAES GILL (1903-1973)

En av de mest særpregede lyrikere Norge har fostret er Claes Gill. Bare to tynne diktsamlinger ga han ut, men de blir sett på som høydepunkter i norsk poesi. Forlaget gjorde også sitt til berømmelsen da debutboken utkom med illustrasjoner av Kai Fjell og Rolf Rude og med permer av kryssfiner. Da *Ord i jærn* ble presentert, var omslaget av blendingspapir et sterkt symbol på tiden man levde i. Og tittelen fortalte også på en underfundig måte om undertrykkelsen av ytringsfriheten under nazistytret. Men rene okkupasjonsdikt var det ikke i samlingen, slike måtte skrives av nordmenn i utlendighet.

At en produksjon på mindre enn 30 dikt kvalifiserer til flere siders omtale i litteraturhistorier og også har festnet seg hos et betydelig leserskikt ("alle" har hørt om Claes Gill som lyriker) er ikke helt vanlig. Men det var noe ved disse intense og ikke lett forståelige diktene med den gammelmodige uttrykksformen og umoderne ortografien som traff kritikere og leserne hjemme. Og så var opphavsmannen selv litt utenom det vanlige, et renessansemenneske i det 20. århundre.

Det ble stilt store forventninger til Gill som dikter, men det kom ikke flere samlinger fra hans hånd. I stedet ble han en av våre mest markante skuespillere og opplesere. I en periode var han også sjef for Rogaland Teater, der han gestaltet sin legendariske Jeppe på Bjerget.

Å samle på Claes Gill er merkelig nok ikke så enkelt. Riktignok er det et minimalt antall bøker det er snakk om, men opplagene på de to diktsamlingene var små. Og til en komplett samling hører også de nummererte variantene. Det er ikke lett å komme over ett av 25 eks. nummerert med romertall!

Prisen på "Fragment" er nå et par tusen kroner, og en må betale mer enn halvparten for "Ord i jærn". De små heftene som er utgitt posthumt er heller ikke så ofte å se i antikvariater, men de vil neppe koste mange kronene dersom en finner dem.

Det er gjennom årene kommet flere bøker om Claes Gill. Kjartan Fløgstad utga f.eks. i 1989 "Portrett av et magisk liv", og i 1992 utkom Lars Roar Langslet og Geir Flikke: "Claes Gill – i skiftende perspektiv", som i tillegg til å inneholde flere viktige bidrag om Gill, også inneholder noen tidligere upubliserte Gill-tekster.

CLAES GILLS FØRSTEUTGAVER:

- 1939: Fragment av et magisk liv. Dikt. Illustrert av Kaj(!) Fjell og Rolf Rude. Cappelen.
Innbinding: Kryssfinér dekler, svart sjirtingryggbind uten ryggtittel. *
Av opplaget er 100 eks. nummerert 1-100, 25 eks. er nummerert I-XXV.
- 1942: Ord i jærn. Dikt. Cappelen.
Innbinding: Omslag av blendingspapir med forfatternavn og tittel på oppklebde, hvite strimler. *
Av opplaget er 33 eks. nummerert for Bibliofilklubben.

Etter Claes Gills død er utgitt:

- 1974: Minnetale over Arnulf Øverland. Cappelen.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1989: Dikteren og samfundet. Foredrag i Den Konservative Studenterforening 23.01.1958. Forord ved Lars Roar Langslet. Cappelen.
Innbinding: Omslag, typografisk.